

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Moralia in expositione Iob, p. V. VI. (libb. 23-29) - Cod.
Aug. perg. 4**

Gregor <I., Papst>

[S.l.], 801-815

Liber 28

[urn:nbn:de:bsz:31-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-97739)

197R

INCPIT

EXPOSI

TIO BEATI

IOBAMO

RAMI. RE

LORI PER

LONTEM

PLATIO

NEM

SUMPTA

LIBRIOT

TO ENRR

TE VITMA.

POST
 DAMNA
 RERUM
 POST FU
 NERA PICNORVM
 POST UULNERA
 CORPORIS
 POST
 VERBA MALE SUA
 DENTIS VXORIS
 POST CONTUME
 LIOSA DICTA CON
 SOLANTIUM
 POST SUSCEPTA
 FORTITER IACULA

TOT DOLORUM. DE
TANTA UIRTE CON
STANTIE. LAUDANDUS
A IUDICE BEATUS IOB
FUERAT. SED SI IAM
DE PRESENTI SEculo
ESSET EUOCANDUS,

MT postquam hic ad
huc duplicia receptu
rus est. postquam
saluti pristinae resti
tuatur. ut rebus red
ditis diutius utatur.
Ne per elationis glie
dium ipsa illum sua
uictoria stemat.

Debet omnipotens deus
increpare per distric
tam iustitiam. quem
seruat ueritatem.

Quid enim peius ple
rumque animam
quam conscia uisus
interficit. que illam
dum consideratione
sua inflat. & pleni
tudine ueritatis euacuat.

Et dum se uideat inopia
premia sufficere sug
gerit. eam ameliora
tionis intentione
distendit. Iustus igitur
Iob ante flagella
exagit. sed iustior
post flagella permansit.

& laudatus antea di
uoce. post modum
creuit & uerbere.

Profecto uelut tuba
ductilis & percussione
producta. in laudem
dei tanto eleuatus est.
quanto maiore est
castigatione percussus.

Sed humiliandus erat
iste. qui prostratus
ulceribus sic uisibus
stibat. Humilian
dus erat. Ne tam
robustissimum pectus
elationis tela confo
derent. Quod con
stibat certe. quia
& illa tam uulnera

Non uicissent,
Requisendus nimirum
fuit homo cuius debu-
isset comparatione
superari. Sed quid
quod de eo uoce dñi
dicitur. **V**idisti ser-
uum meum iob quod
non sit ei similis super
terram. Cuius
ergo comparatione
poterat uinci de quo
dō at testante dicitur
quia nullius hominis
comparatione posse
aequari. Quid itaq;
agendum est. Nisi
ut & persona sua ipse
dñs suas illi uirtutes
narrat & dicat ei
Numquid producis lu-
ciferum in tempore
suo & uesperum
sup filios terre consur-
gere facis. **&** iterū
Numquid aperte sunt
tibi porte mortis.

798R
" & ostia tenebrosa ui-
" disti. Uel certe num
" quid post ostium tuum
" praecepisti diluculo
" & ostendisti aurore
" locum suum. Quis
" uero istic. Nisi dñs
" potest. **&** tamen
interrogatur homo
ut cognoscat quia ista
non potest. Quatenus
uir qui tam immensis
uirtutibus creuit &
nullius hominis exem-
plo uincitur ne extol-
li debeat dī compara-
tione superetur.
Sed o quam potenter
erigitur qui tam
sublimiter humiliat.
Quanta est homi-
nis uictoria & dī com-
paratione perdidisse.
Quanto hominibus
maior est qui testi-
monis conuincitur
dō minoris.

Multum quippe potens
est qui tedi interro
gatione ostenditur
quic potens non est,
Sed quia uo obscura
nimis dissestenda duci
mur. uel eiusdem
textus iam uerba
ueniamus.

**RESPONDENS AUTEM
DñS IOB DE TURBI
NE DIXIT.**

NOTANDUM uideo
quia si sano atq;
incolomi loque
ratur & tranquilli
tate dominica locu
tio facta diceretur,
Sed quic flagellato
loquitur de turbine
locutus fuisse descri
bitur. **A**lter enim
dñs se suis lo
quitur cum eos in
trifecus per conpunc
tionē prouehit.
Alter cum per distric

tionē ne extollantur
premit. Per blan
dam enim locutionē
dñi. Amanda dulce
do eius ostenditur.

Per terribilem uero
potestas eius inuenit
monstratur.

In illa per succeditur
anime ut proficiat.
In ista seprimatur
que proficit. In illa
discit quod appetat.
In ista quod inueniat.

Per illam dicit. Lauda
& lætare filia sion.
quia ecce ego uenio
& habitabo in medio

Per istam dicitur.
Dñs in tempestate &
in turbine uia eius.
Blandus quippe est
qui ut in medio inha
bitat uenit.

Cum uero se pretempesta
te & turbine insinuat
Nimirum que

tinge corda parbat.
Atq; ad edomandam
elationem se exercit
quendo potens & ter
ribilis innotescit.

Sciendum præterea
est quia in duobus
modis locutio diuina
distinguitur. Aut
per semetipsum namq;
dñs loquitur. Aut
per uocaturam ange
licam eius uerba
formantur.

Sed cum per semetipsum
loquitur. Sola nob
is interne inspira
tionis aperitur.

Cum per semetipsum lo
quitur. de uerbo eius
sine uerbis ac sillabis
cor docetur. Quia
uirtus eius in minima
quocumque subleuatio
ne cognoscitur. ad
quam mens plena
suspenditur. uacua

199R
grauatur. **P**onitur
enim quoddam est.
quod omnem animam
quam replet leuet.

In corporeum lumen
est. quod & interiora
replet & repleta
exterius circum scribat.

Sine strepitu sermo
est. qui & auditum
aperit & habere
sonitum nescit.

Quod enim de uocentia
sã sp̃s scriptum est.

" Factus est repente de
" celo sonus. tamquam
" uoluentis sp̃s uehe
" mentis. & repleuit
" totam domum. ubi
" erant sedentes. &
" apparuerunt illis.
" dispartite lingue
" quasi ignis. Sediteq;
" super singulos eorum.

Per ignem quidem
dñs apparuit. sed
per semetipsum.

locutionē interioris fecit.
 Et neque ignis dicitur neque
 ille sonitus fuit. Sed
 per hoc quod exterioris
 exhibuit. Expressit hoc
 quod interioris gessit.
 Quia enim discipulos &
 zelo succensos & uerbo
 eruditos intus sedeli-
 dit. foras linguas igni-
 neces ostendit.
In significatione igitur
 uel mota sunt elemen-
 ta. Ut ignem & soni-
 tum sentirent corpora.
Igne uero inuisibili &
 uoce sine sonitu doce-
 rentur corda. foras
 ergo fuit ignis qui ap-
 paruit. Sed intus qui
 scientiam dedit.
Et cum regine candace
 eunuchus currui prae-
 dens iter carperet.
 atque esaiam in manibus
 non intellegens haberet.
 In corde nimirum

philippo spiritus dixerat.
Ad iunge te ad currum.
Et cum ad euocandum
 patrum. Timens dominum
 cornelius milites dire-
 xisset. In mente procul
 dubio ab spiritu patrum
 audiuit. Ecce tres
 uiri quaerunt te. Sur-
 ge itaque discende & uade
 cum eis. Spiritus enim
 dei quasi. Quaedam
 nobis uerba dicere
 est. occulta uero ea
 quae agenda sunt in-
 timare. & cor homi-
 nis ignarum non ad-
 hibito strepitu. & tar-
 ditate sermonis. peri-
 tum repente de abscon-
 ditis reddere.
Nam quia auditus ea
 quae uerse fiunt. non
 simul omnia dicta
 comprehendit. quip-
 pe qui & causas per-
 uerba. ^{et particulas uerborum} syllabas

200^R

precipit, Iesus autem
 noster. In eo quod se
 dirigit totum subito
 & simul adprehendit,
 Di locutio ad nos intrin
 secus facta videtur
 potius quam auditur,
 Quic dum semetipsum
 sine mora sermonis
 insinuat. Repentina
 luce nra ignoratæ
 tenebras inlustrat,
 Unde & baruch nerie
 filius. cum requisitus
 exponeret quem ad
 modum uerba hiesie
 mæ prophætantis
 audisset. ait
 Ex ore suo loquebatur
 quasi legens. & ego
 scribebam, Qui enim
 legens loquitur. alio
 intendit. sed alio uer
 bum facit. quia quod
 uidet dicit, Prophe
 tæ ergo di. quia eius
 uerba uident potius

in corde quam audiunt
 quasi legentes locuntur,
 Cum uero per angelum
 uoluntate suam dñs
 indicat. Aliquando
 eam uerbis. Aliquan
 do rebus demonstrat,
 Aliquando simul uerbis
 & rebus. Aliquando
 imaginib; cordis ocu
 lis ostensis. Aliquan
 do imaginib; & ante
 corporeos oculos ad
 tempus exaere adsup
 tis. Aliquando celesti
 b; substantiis. Aliquan
 do terrenis. Aliquan
 do simul terrenis &
 celestibus,
 Nonnumquam uero
 & iam per angelum hu
 manis cordibus ita
 loquitur. Ut ipse
 quoq; angelus mentis
 obtutib; presentetur,
 Uerbis namq; per ange
 lum loquitur dñs.

200^v
Cum nil in imagine
ostenditur. sed supne
uerba locutionis au
diuntur. Sicut dicen
te dño, Pater clari
fica filiū tuū. Ut fili
us tuus clarificet te.
Prognus responditur.
Clarificaui & iterum
clarificabo. Neq;
enim dñs quisine tem
pore ui impulsione
ingine clamat. In tem
pore per suam sub
stantiā illam uocem
edidit. quam ceterum
scriptā tempore per
humana uerba distinxit.
Sed nimirum deceler
tab; loquens uerba
sua quæ audiri ab ho
minib; uoluit. Ratio
nali cōiectura admi
nistrante formauit.
Aliquando reb; pange
los loquitur dñs.
Cum nil uerbo dicit.

sed ea quæ futura
sunt. cōsumptæ de ele
mentis imagine nun
tiantur. Sicut hieze
chiel nil uerborū
audiens. electri specie
in medio ignis uidit.
Ut uidelicet dum solam
speciem aspiceret. que
essent innouissimis
uentura sentiret.
Electrum quippe &
auri argentiq; metal
lo miscetur. In qua
p̄mixtione argentum
quidem clarius reddita
sed tamen fulgor auris
temperatur.
Quid ergo in electro
Nisi mediator est dñi
& hominum demonst
ratur. Quidum
semetipsum nobis & di
uina atq; humana
natura composuit.
& humanam p̄ deita
tē clariore reddiort.

201R

& diuinam per huma-
nitatem nr̄is aspec-
tib; temperauit ,

Quod enim uirtutem
diuinitatis eius . tot
miraculis ^{humanitas} fulsit . &
auro creuit argentū .

Et quod p̄carnē d̄i cog-
noscī potuit . quodq;
p̄carnē tot aduersa
tolerauit . quasi &
argento . temperatū
est aurum ,

Quod bene & in medio
ignis ostenditur .
quia incarnationis
eius mysterium . sub
sequenti iudicii flam-
ma contactur ,

Scriptum quippe est .
Pater non iudicat quē
quam . Sed omne
iudicium dedit filio .

Aliquando p̄ angelos .
uerbis simul & reb;
loquitur d̄i . Cum
quibusda motibus

insinuat . hoc quod ser-
monib; narrat .

Nec; enim adam post
culpam . indiuitatis
substantia uidere
dñm potuit . Sed in
crepationis uerba p̄
angelum audiuit . de
quo scriptum est .

“ Cum audisset uocem
“ dñi d̄i deambulantis
“ in paradysō . ad aurā
“ post meridiē . abscon-
“ dit se inter ligna pa-
“ radysi . Quid est
enim quod post pec-
catū hominis . In para-
dysō dñs non iam stat .
Sed de ambulat . Nisi
quod inruente culpa .
se a corde hominis
amotum demonstrat .

Quid est quod ad aurā
post meridiem . nisi
quod lux feruentior
ueritatis abscesserat .
& peccatrice animā

culpe sue frigora
constringebant,

Incerpauit ergo adam
deambulans. ut & cir-
mentibus nequitiam suam
non solum sermonibus
sed & iam rebus aperiret.
Quatenus peccator homo.
& per uerba quod fece-
rat audiret. & per
deambulationem amisso
certitudinis statu in-
constituentiam cerneret.
& per auram feruore
caritatis expulso. tor-
porem suum animum ad-
uerteret. & per de-
clinationem solis cog-
nosceret. quod ad te-
nebras propinquaret.
Aliquando imaginibus
cordis oculis ostensis.
per angelos loquitur
deus. Sicut iacob sub
nixam celo scalam
dormiens uidit.
Sicut periturus linteum

reptilibus ac quadru-
pedibus plenum. Inge-
tisi raptus aspexit.
Qui nisi incorporeis
hæc oculis cerneret.
ingetisi non fuisset.
Sicut paulo in uisione
noctis uir machedo
apparuit. qui tran-
sire eum machedo-
niam rogauit. Ali-
quando imaginibus
& ante corporeos
oculos ad tempus
excitare adsumptis.
per angelos loquitur deus.
Sicut abraham. non
solum tres uiros
uidere potuit. sed
& iam habitaculo
terreno suscipere.
non solum suscipere.
sed eorum usibus
& iam cibos cohibere.
Nisi enim angeli quæ-
dam nobis interna
nuntiantes. ad tem-
pus excitate corpora

sumerent. Exteriorib;
 profecto nr̄is opatib;
 non apparerent. nec
 cibos cum abraham
 caperent. Nisi prop
 ter nos solidum aliquid
 ex caelesti elemento
 gestarent. Nec mi
 rum quod illi ipsi qui
 suscepti sunt. modo
 angeli. modo dñs uo
 catur. Quia ange
 lorum uocabulo ex
 primitur. qui exteri
 us ministrabant.
 Et appellatione dñi
 ostenditur. qui eis
 interioris praeerat.
 Ut phox presidentis
 imperii. & pillud
 claresceret officium
 ministrantum.
Aliquando celestibus
 substantiis p̄ angelos
 loquitur dñs. Sicut in
 baptisato dño scriptū
 est. quia de nube uox

sonuit dicens. **H**ic est filius meus dilec
 tus. In quo mihi compla
 cuit. **A**liquando
 terrenis substantiis
 p̄ angelos loquitur dñs.
 Sicut cum balaam cor
 ripuit. In ore asinae
 humana uerba formauit.
Aliquando simul terre
 nis & caelestib; substan
 tiis p̄ angelos loquitur
 dñs. Sicut ad moysen
 in monte. cum iussio
 nis suae uerba edidit.
 Igneum rubumq; socia
 uit. Atq; aliud superi
 us. Aliud inferius iunxit.
Quod tamen tunc
 solum agitur. cum ex
 ipsa aliquid coniunc
 tione signatur.
Nam per succensum
 rubum moysen allo
 quens. quid aliud osten
 dit. Nisi quod eius
 populi ductor fieret.

qui & legis flammā p
 cipere & tamen peccatū
 spmā nequaquam ui
 tate. Vel quod ex illo
 populo exire quibus
 ne detactis castis nre
 peccatis quasi rubi spi
 nas acciperet. & in
 consumptā humanita
 tis nre substantiam
 & iam in ipsa diuinitatis
 flamma seruari.

Nonnumquam uero
 humanis cordibus & ia
 per angelos dī secreta
 eorum presentia uir
 tute sue aspirationis
 infundit. Unde
 zacharias ait

" Dixit ad me angelus
 " qui loquebatur in me.
 Dum ad se quidem sed
 tamen in se loqui an
 gelum dicit. Liquido
 ostendit quod is qui
 ad ipsum uerba face
 ret per corpoream

speciem extra non
 errat. Unde & paulo
 post subdit
 " Et ecce angelus qui lo
 " quebatur in me egre
 " diebatur. Sæpe eni
 non exterius apparent
 sed sicut sunt angelici
 sps. uoluntate di pro
 phetarum sensib; inno
 tescent. Atq; tūc eos
 ad sublimia subleuant
 & queq; in se; futura
 sunt in causis origina
 lib; presentia demon
 strant. Humanum
 namq; cor ipso castis
 corruptibilis pondere
 grauati hanc ipsā
 corporeā suam
 quasi obicem sustineri
 interna non penetrat
 & graue exterius iacē
 quia leuantē manū
 interius non habet.

Unde fit sicut dictum
 est. ut propheta sum

... ut est
 angelice u
 ... cor
 ... subt
 ... leu
 ... pigra
 ... ma la
 ... m
 ... adu
 ... da
 ... de quo
 ... ue
 ... uentura
 ... Sed
 ... ue
 ... ignato no
 ... el patrem
 ... uel spm scim
 ... tam scrip
 ... te conside
 ... uel octo
 ... endat
 ... am patrem
 ... in spm scim
 ... pronca
 ... predicatio

sensib; ipsa ut est sub
 tilitas angelice iustu
 tis appareat. eosq;
 mens quo subtili spū
 tangitur. leuatur.
 Et noniam pigra tor
 pensq; in ima laceat.
 Sed repleta intus
 afflatib; ad superna
 conscendat. atque
 inde quasi de quoda
 serum uestice que in
 tra se uentura sunt
 uideat. Sed ne quis
 in prædicatōis zac
 charie uerbis. angelū
 designato nomine
 uel patrem. uel filiū.
 uel spm scm putet.
 Si textum scripture
 sacre considerat. quod
 sentit uelociter
 emendat. Quæ nū
 quam patrem. num
 quam spm scm. & non
 nisi pro incarnationis
 suæ prædicatōe.

203R
 filium angelū uocat.
 Unde & in eiusdem zac
 charie uerbis aperte
 ostenditur. quod in
 illo uere angelus. id est.
 creatura loqueretur
 cum dicitur. Et ecce
 angelus qui loquebat
 in me. egrediebatur.
 Statimq; subiungitur.
 Et alius angelus egre
 diebatur in occursum
 eius. & dixit ad eum.
 Loquere ad puerum
 istum dicens. Absq;
 muro habitabitur
 hierusalem. Non ē
 lacq; dñ. angelus qui
 mittitur. cui uerba
 ab angelo quæ dicere
 debeat iubentur.
 Sed quia in conspectu
 conditoris. Angelica
 ministeria ordinata
 graduum positione
 distincta sunt. Ut &
 pro communi felicitate

beatitudinis opificem
 suum simul uidentes
 gauderant. & tamen
 pro dispositione ueritatis
 alii alii subministrant.
 Ad prophetam angelum
 angelus mittit. & quem
 secum de celo gaudere
 communiter conspiciet.
 & docet & dirigit.
 Quia eum & per superiorum
 scientiam uirtute
 cognitionis & per
 praestantioris gratia
 culmine potestatis
 excedit. Hæc igitur
 dicta sunt. ut quibus
 modis loquatur deus
 hominibus monstraret.
 Cum uero beato iob
 respondisse deus de
 turbine dicitur.
 Utrum per semetipsum
 an ei per angelum
 sit locutus ambigitur.
 Potuerunt quippe

per angelum commo-
 tiones aeris fieri. &
 hæc ei quæ subiuncta
 sunt per eum uerba
 mandari. Rursum
 potuit & exterius
 angelus inturbine
 aerem excitare. &
 tamen interius per
 semetipsum deus uim
 suæ sententiæ cordi
 eius sine uerbis inso-
 nare. Ut credatur
 quod dicitur dominica
 quæ secuntur ipse
 iam per uerba protulit
 qui repletus deo hæc
 sine uerbis audiuit.
 Itaque dicitur.

**QUIS EST ISTIE INUOL-
 UENS SENTENTIAS
 SERMONIB; IASPERRIB;**

Sicut et superiore
 parte iam diximus
 prima exprobratio
 est talis interroga-
 tio qua dicitur.

Quis est iste. Helium
 enim arroganter lo-
 cutus fuerat. **E**rgo
 est iste nondicimus.
 Nisi de eo utiq; quem
 nescimus. Scire autē
 dī adprobare est.
 Nescire reprobare.
Unde quibusdam quos
 reprobat dicit.
Nescio unde sitis.
Discedite a me omnes
 operarii iniquitatis.
Quid est ergo de hoc
 arrogante sequente.
 quis ē iste. Nisi apte
 dicere. Ego arrogan-
 tes nescio. Id est eorū
 vitam insipientie
 mee arte non adpro-
 bo. quia dum laudi-
 b; humanis inflantur.
 auera gloria eterne
 retributionis inanes
 cunt. **I**n eo uero
 quod ait. Sententias.
 & non addidit quales

204R
 bonas utiq; accepimus.
Quas quidem imperitis
 asserit sermonibus in-
 uolutas. quia cum
 uerbis iactantiae fue-
 rant prolatae.
Imperitiae quippe uitium
 est. Rectum non secte
 sapere. Id est caeleste
 donum. ad appetitum
 terrene licudis incli-
 nare. **S**icut enim
 saepe contingit. ut
 & bona male. & ma-
 la bene proferantur.
Ita helium arrogans
 sectae non secte pro-
 tulit. quia humiles
 in dī defensione senten-
 tias. non humiliter
 dixit. **U**nde & eosū
 qui intra ecclesiam
 catholicam inani
 gloriae student. non
 in merito typum
 tenent. qui dum se
 praeteris peritos

cedunt. diuino iudi-
 cio. de imperitia reclar-
 guuntur. Quia sicut
 ait apostolus
Siquis se existimat sci-
 re aliquid. nondum
 cognouit quem admo-
 dum oporteat eum
 scire. Quia enim
 prima stulticia ange-
 li. elatio cordis fuit.
 uera sapientia effici-
 tur hominis. humili-
 tas sue estimationis.
Quam quisquis uel mag-
 na sapiendo deserit.
 eo ipso uehementer
 desipit. quosem & ipsu
 nescit. Unde heliu
 & sententias protulit
 & imperitis sermonib.
 inuolutas. Quia & de
 dō rectum quod dice-
 re nouerat. & ta-
 men desem & ipso dic-
 ta illius elatio stul-
 ta fatuabat.

Hoc tacej: despecto ad
 erudiendum iob uer-
 ba uertuntur ac dicit
Accinge sicut uir
Lumbos tuos.
Scriptura sacra
 uiros uocare con-
 sueuit. qui nimirum
 uias dñi fortib; & non
 dissolutis gressibus
 secuntur. Unde &
 ppsalmistam dicitur
 " Viriliter agite. & con-
 fortetur cor uñm.
 " Unde & paulus ait.
 " Remissas manus & dis-
 " soluta genua erigite.
 " Unde sapientia inpro-
 " uerbis dicit.
 " O uiri ad uos clamito
 Ac si aperte diceret.
 Ego non fæminis. sed
 uiris loquor. Quia
 hii qui fluxa mente
 sunt. mea uerba per-
 pere nequaquam
 possunt.

Lumbos uero accingere est. uel in opere luxoriam. uel in cogitatione refrenare.

Delectatio namq; carnis in lumbis est.

Unde & scis praedicatoribus dicitur. Sint lumbi ur̄i p̄ cincti & lucerne ardentes.

Per lumbos enim luxoria. per lucernas autem bonorum operum claritas designatur.

Iubentur ergo lumbos accingere & lucernas tenere. Ac si aperte audiant.

Prius in uobis metipsis luxoriam restringite. & tunc de uobis alii bonorum operum exempla monstrate.

Sed cum beatum iob tanta praeditu castitate nouerimus. quur ei post tot

flagella dicitur 205R

Accinge sicut uir lumbos tuos. Id est sicut fortis restringe luxoriam. Nisi quia alia est carnis luxoria qua castitate corrumpimus. Alia uero luxoria cordis est. qua de castitate gloriamur. Dicitur ergo ei. Accinge sicut uir lumbos tuos.

Ut qui prius luxoriam corruptionis uicerat. Nunc luxoriam restringit elationis. Ne de patientia uel castitate supbiens. tanto peius intus ante oculos di luxoriosus existeret. quanto magis ante oculos hominum & patientis & castus appareret. Unde bene p̄ moysen dicitur.

Circumcidite p̄putia

cordis uiri. Idest
postquam luxoria
acame & tinguat
& iam superflua aco
gitatione. reserate.
Se qui tur.

INTERROGABO TE
ET RESPONDE MIHI.

TRIBUS MODIS NOS
CONDITOR INTERROGARE
CONSUET.

Cum aut flagelli distric
tione nos percutit.
& quanta nobis insit
uel desit patientia
ostendit. Aut que
dam que nolumus.
precipit. & nrām
nobis oboedientiam
pate facit. Aut
aliqua nobis occulta
aperit. & aliqua
abscondit. & mensu
ram nobis nrē humi
litatis innotescit.

Flagello namq; inter
rogat cum mentem

bene sibi per tranquil
litatē subditam afflic
tionib; pulsat.

Sicut isdem. iob & lau
datur ac testatione
iudicis. & tamen ictib;
conceditur percussoris.

Ut eius patientia tanto
uerius elaresceret.
quanto inquisitac duri
us fuisset. Precipi
endo autem dura nos
interrogat. Sicut
abraham terrā suā
iubetur egredi. & per
gere quo nesciebat.
In monte unicum filium
ducere. & quem ad
consolationē senex
acceperat immolare.

Cui nimirum conter
rogationē bene respon
denti. Idest iussione
oboedientia dicitur.

„ Nunc cognoui quia
„ times dñm. Vel sicut
scriptum est.

Temptat uos dñs dñs ur̄.
utriat si diligitis eum.

Temptate quippe dñi ē
magnis nos iussionib;

Interrogare. Scite
quoq; eius est nr̄cm

obedienciã nosse nos
facere.

Aperiendo
uero nobis quaedam
atq; claudendo nos

Interrogat dñs. Sicut
per psalmistã dicit̄,

Palpebre eius interro
gant filios hominũ,

Palpebris quippe apertis
cesimus. clausis
nil uidemus.

Quid ergo palpebras di
Nisi eius iudicia accē

rimus. que iuxta
aliquid elucidantur

hominib;. & iuxta
aliquid referantur.

Ut homines qui senesci
unt sibi & ipsis in

notescant. Quate
nus dum quaedam

Intellegendo compre
hendunt. quaedam

uero cognoscere om
nino non possunt.

eorum corda sese
latenter inquirant.

si illos diuina iudicia
uel clausa non stimu

lant uel aperte non
inflant. Hac enim

paulus interrogatio
ne probatus est. qui

post p̄ceptã inter
nam sapientiam

post aperte claustra
paradyssi. Post ascen

sum cæli tertii. Post
supne locutionis mys

teria. adhuc dicit̄.

” Ego me non arbitror
conprehendisse.

” Et rursum, Ego sum
minimus apostolorũ.

” qui non sum dignus
uocari apostolus.

” Et rursum, Non quia
sufficienter sumus.

206^v
" cogitare aliquo anob. "
" quasi & nobis. sed sup
" ficientia nra & dō est.
" **A**perit ergo palpebris
" dī interrogatus pau
" lus. Recte respondit.
" **Q**ui & superna secreta
" attingit & tamen in
" humilitate cordis
" sublimiter stetit.
" **Q**ui rursus cum secreta
" dī iudicia de repulsiō
" ne iudeorum. & gen
" tium uocatione discu
" teret. Atq; uo ea per
" uenire non possit
" quasi clausis palpe
" bris dī interrogatus ē.
" **S**ed rectum uidde
" responsum reddidit
" qui dō se in ipsa sua
" ignorantia. scienter
" inclinante dicens.
" **Q**uod altitudo diuitiarū
" sapientie & scientie
" dī. quam inconpre
" hensibilia sunt iudicia

ei. & inuestigabiles
uie eius. Quis enim
cognouit sensum dñi
aut quis consiliarius
eius fuit. **E**cce enim
abscondit mysteria
quasi clausis palpebris
inquisitus. placita ac
secta respondit.
Qui secreta aditum pulsant
quia per cognitionem
intromittit ad interiora
non ualuit. pconfer
sionē ante ianuas hu
milis stetit. **N**e quod
intus compræhere
non potuit. foris ti
mendo laudauit.
Unde nunc quoq; beatus
iob post interrogatio
nē uerberis. discutitur
interrogatione festino
nis. ut quæ sint supna
consideret. **Q**ue dum
minime comprehen
dit ad semetipsum
seleat. & quam sit

iuxta nihilum insup
 nostrum comparatio
 ne cognoscat. Audiatur
 tacq; Interrogabo
 te & responde mihi.
 Ac si apertus dicatur,
 Verbis meis ad sublimia
 consideranda te exci
 to. & dum ea quae
 super te sunt nescire
 te perspicis. tibi
 in & ipsi te notiosum
 reddo. Tunc enim
 mihi uere respondes.
 si que ignoras intel
 legis. Sequitur

UBI ERAS QUANDO
PONEBA FUNDAM
ENTA TERRE Indica
 mihi si habes intelle
 gentiam. quis posuit
 mensuras eius si nosti.
 uel quis tetendit sup
 eam lineam. Super
 quo bases illius soli
 date sunt.

Ecce quasi omnia

demundi origine ^{207R}
 narratione historica
 contaxuntur. sepe
 uero subiungitur
 quod non demundi
 sed de ecclesiae dicti
 conditione uideatur.

Nam dicitur
Aut quis dixit
Lapideum angulare
eius

PER hoc enim quod
 non in mundi origine
 factum est. & illud
 superius ostenditur.
 quia demundi origine
 dictum non est.

Idcirco namq; rebus
 plenis ac patentibus
 obscura quedam ac
 dissona permiscentur.
 ut per hoc quod ab
 intellectu littere dis
 crepat. & illud in qui
 ratur mystice quod
 dictum iuxta litteram
 sonat. Nam quia

Sicut alius apertis
 reb; alia clausa cog
 noscimus. Ita alius
 clausis compellimur.
 & illa altiore intel
 lectu pulsare. quæ
 aperta credebamus.
 dicat ergo
 " Ubi eras quando pone
 bam fundamenta
 terre, In scriptura
 quid aliud fundamen
 tic quam prædicato
 res accepimus. Quos
 dum primos dñs in sc̃a
 ecclesia posuit. tota
 in eis sequentis fabri
 ce structura surrex̃.
 Unde & sacerdos cum
 tabernaculum ingre
 ditur. duodecim lapi
 des portare inpectore
 iubetur. Quia uideli
 cet semetipsum pronob̃
 sacrificiū offerens
 pontifex noster. dum
 forter in ipso & cordio

prædicatores exhibuit.
 Duodecim lapides sub
 capite in prima sui
 corporis parte postauit.
 S̃ci Iacobi apostoli. & pro
 prima ostensione
 ornamenti. lapides
 sunt inpectore. & pro
 prima soliditate ædi
 ficii in solo fundamenta
 Unde dauid propheta.
 cum sc̃am ecclesia
 in sublimib; apostolo
 rum mentib; poni
 ædificariq; conspice
 re. dixit. Funda
 menta eius in mon
 tib; sc̃is. Cum uero
 in sacro eloquio. non
 fundamenta. sed sin
 gulari numero fun
 damentū dicitur.
 Nullus alius nisi ipse
 dñs designatur. per
 cuius diuinitatis poter
 tiā. nutantia infir
 mitatis nr̃e corda

solidantur. De quo
& paulus ait.

Fundamentum aliud
nemo potest ponere
praeter id quod positum
est: qui est xps ihs.

Ipse quippe fundamen-
tum fundamentorum
est: qui & origo est
inchoantium & constan-
tia robustorum.

Quia igitur fundamen-
ta nra sunt hi qui ha-
cruitatum nrarum
pondera portauere sunt.
Ne beatus iob in super-
bia de uirtutibus suarum
potentia subleuetur.
In ipsa dominici pri-
ma parte sermonis
descorum praedicatorum
commemoratio-
ne discutitur.

Ut quanto illos admira-
biles uenire conspice-
re. Tanto meorum
comparatione dese-

uilius aestimare. ^{20PR}

Quod idcirco ad no-
iam quasi praeteritum
describitur: quia
quidquid foras futu-
rum est in opere
intus iam factum est
in praedestinatione.

Dicitur itaque ei:
" Ubi eras quando pone-
bam fundamenta
terre. " Ac si aperte
diceretur: Uirtute
fortium. " considera-
meque eorum ante
saecula auctorem pen-
sa. & cum eos quos
intempore condidi
mirabiles suspicis.
pende quantum mihi
subdi debeas. quem
auctorem mirabilius
sine tempore esse
cognoscis. Sequitur.

JNDICA MIHI SI HA-
BES INTELLIGENTIAM.
" quis posuit mensuras

208^v
" eius sinostj uelquis
" tetendit super lineam,
MENSURARUM LINEARUM
intererrarum partio
ne tenduntur: ut di
mensionis æquitas
& ipsa linearum ten
sione teneatur
JNcar ne autem dñs
ad ecclesiam ueniens
mensuras terre linear
mensus est: quia fines
ecclesie occultis iudi
cii subtilitate distinxit.
Huius terre occul
te mensuræ uel lineæ
tendebantur: quan
do prædicatores sc̄i
agente sp̄u in alijs
partib; mundi uoca
bantur: ut uent ad
alias uero partes
arcebantur: ne acce
derent. Paulus
namque apostolus
cum machedoniam
prædicare neglexerat.

puisum illi apparuit
uir machedo quidice
re. Transiens in ma
chedonia adiuua nos
At contra sicut scrip
ta est, Temptabant
apostoli in bythinia
& non permisit eos sp̄s ih̄u
Dum ergo prædicatores
sc̄i & uocantur ad
machedonia & ab
asia prohibentur. Ista
occultarum mensu
rarum linea illic duc
ta est: hinc reducta,
Illuc tenditur ut mache
donia intra sc̄e eccle
siae spatia colligatur
hinc adtrahitur: ut
extra fines fidei asia
relinquatur. Erant
quippe tunc in ea qui
colligendi non erant
quib; iuxta meritum
suum perditis. iam
nunc asia intra mensu
ras ecclesie dō largietur

209R

suscepta est, Intra
has ergo mensuras
sunt omnes electi.

Extra has omnes repro
bi & iam si intra fidei
limitem esse uideantur,

Unde & in apocalypsi
scriptum est. Atrium
quod foris templum
est eice foras. nec
inueris eum.

Quid enim atrium qua
latitudine significat
uite presentis.

Et recte foris templum
sunt qui per atrium
designantur. atque
ideo mergendi non
sunt. quia angusta
portae est. quae ducit
ad uitam. Et lati
tudo uite prauorum.
non admittitur ad
mensuras & regular
electorum. Iste spiri
talis linea occulto
iudicio tendebantur.

“ Quando cuidam dicenti
“ magister sequar te.
“ quocumque ieris.

“ Eiusdem magistri
“ uoce responsu est.

“ Vulpes foueas habent.
“ & uolucres caeli nidor.
“ filius autem hominis
“ non habet ubi caput
“ suum reclinet.

Iste mensurae & lineae
tendebantur cuidam
dicenti, Domine per

“ mitte me primum
“ iste & sepelire patrem
“ meum, Eiusdem
“ magistri uoce respon

“ sum est, Sine ut
“ mortui sepeliant
“ mortuos suos. Tu au

“ uide ad uentura regni
“ di, Ecce alius secu
“ turum se promittit
“ & repellitur. Alius
“ relaxandum se postu
“ lat & reuincitur.

Unde hoc nisi quia

209^v

sup occultae cordis spa
 tic. supernorum iudi
 ciorum lineae tende
 bantur, Ut & hunc
 intus inconprehensi
 biles mensurae constrin
 gerent. & ille foras
 non iuste remaneret,
 Sed cum nullus nesciat
 quic dñs has occultorū
 iudiciorum lineas
 tendat. quur ad iob
 dicitur, **J**ndica mihi
 si habes intelligentiā.
 quis posuit mensuras
 eius sinistri. uel quis
 tetendit super eam
 lineam, **A**n idcirco
 requiritur ut quod
 nosse. sed tamen
 praetermittere pote
 rat. memoratur,
 quatenus pondus secre
 torum dñi sollicitur
 pensat. Dispositionē
 uidelicet hominis non
 inhumanis uiribus.

sed in manu consistere
 conditoris. Ut dum
 considerat inuisibiliter
 istic quis agat. suae
 uirtuti nil tribuat.
Nec iam de se aliquid
 audeat. Cum dñi iudi
 cia occulta formidat
 Sed perpendens de sup
 mensuras & lineas
 inconprehensibiliter
 tensas. Sit tanto
 magis inhumilitate
 formidinis. quanto
 magis pendere uideat
 omnia impotestate
 mensuris. Sequitur
**SUPER QUO BASES
 ILLIUS SOLIDATE SUNT**
Quid aliud huius
 terrae bases. quam
 scē ecclesiae doctores
 accipimus, **I**n basib;
 quippe columnae.
 In columnis autem
 totus fabricae pondus
 erigitur. Non ergo

210 R

inmerito doctores
 sci basium nomine
 designantur. quia
 dum recta predicant
 & predicationis suae
 uiuendo concordant
 omne pondus eccle
 siae fixa moru suoru
 grauitate sustentant
 asperas uel infidelib;
 temptationes ferunt.

Etqueq; in preceptis di
 uelut difficilia a fide
 lib; formidantur
 & exemplis operum faci
 lia ostendunt.

Unde & bene cum in ty
 po ecclesie taberna
 culum figeretur ad
 moysen dicitur.

Facies columnas quat
 tuor. & bases eorum
 uestitae argento.

In argento enim quid
 aliud quam claritas
 diuini sermonis ac
 cipitur. Sicut scriptu e.

” Eloquia dñi eloquia
 ” casta argentum igne
 ” examinatum terre.

Bases ergo argento
 uestite. quattuor co
 lumnas tabernaculi
 sustinent. quia pre
 dicatores ecclesie
 diuino eloquio deco
 rati. & incunctis se
 & exemplum prebent.
 quattuor euange
 listarum dictae. &
 ore & operib; postant.

Possunt per bases & ia
 prophete signari.
 quidam primi aperte
 de dominica in casta
 tione locuti sunt
 quasi quieslam bases
 eos conspiciamus a fun
 damento surgere
 & sup posite fabricae
 pondera sustinere.

Unde ad moysen rursu
 dñs cum tabernaculi
 tabulas erigi pcepit.

210^r
fundi eorum bases
argenteas. iob & i. 15
Quid enim p tabulas
Nisi apostolica tensa
in mundum prædica
tio dilatata, Quid
per bases argenteas.
Nisi prophæ signant.
Qui sup inpositas ta
bular ipsi firmi ac fusi
les sustinent. quia
apostolorum uitæ
dum eorum prædica
tione instruitur. eorū
& auctoritate solidat.
Unde & coniuncte bina
bases. singulis tabulis
supponuntur. quia
dum prophæ scī in uer
bis suis de mediatoris
incarnatione concor
dant. Subsequentes
prædicatores ecclesie
indubitanter edifi
cant. Ut cum a se & ip
sis non discrepant. illor
in se robustius figant.

non in merito bases quib;
prophæ signantur.
Ut & argento debeant
fundi præcipitur.
Argentum quippe clericis
& usu reficitur. Sine
usu autem in igne line
uertitur. Prophe
tærum quoque dicta
ante mediatoris adue
tum. quæ in usum
spiritualis intelligentie
non erant. dum con
spici præobscuritate
non poterant. quæ
nigra remanebant.
At postquam mediator
ueniens ea ante oculos
nrōs incarnationis
sue manu tersit. quæ
quid lucis in eis late
bat. inclaruit. Sensus
qui e patrum præceder
tum in usum dedit.
quia uerba rebus &
posuit. Sive itaque
prophæas. seu doctor

extremis temporibus
subsecquentes basium
appellatione signifi-
ca dicat. **S**up quo
bases illius. **S**olidate
sunt. **S**ub audis. **N**isi
super me. quicuncta
mirabiliter teneo
& bonis exterioribus
intus principaliter
originem præsto.

Qui enim sibi quod bonum
est tribuit. **S**olida
bases non est. **Q**uia
cum fundamento non
innitatur. ipso suo
pondere in ima præ-
cipitatur. **S**ed cum
tatem multa. **D**escendit
ecclesie constructio-
ne referantur. **A**udi-
re mens apparet. **I**ni-
mice nationes qua
virtute coniuncte
sunt. **I**dest diuersa
huius domus ædificia
qua sibi arte concor-

dent. **S**equitur.

AUT QUI SIDIUIT
LAPIDEAM ANGULA-
REAM EIUS

Jaco per diuinam gra-
tiam omnibus liquet
quem scriptura sacra
angulare lapidem
uocat. **I**llum profecto
quidam in se hinc iu-
daicum illinc genti-
lem populum suscepit.
in una ecclesie fabri-
ca quasi duos parietes
iungit. illum de quo
scriptum est. **F**ecit
utraq; unum.

Qui angulare se lapide.
Non solum in inferiori-
bus sed & in supernis ex-
hibuit. **Q**uia & inter
sic plebi israelitice
nationesq; gentium
& utraq; simul angelis
sociavit in celo.
Eo quippe nato. clama-
uerunt angeli in terra.

Pax hominib; bone uo-
luntatis. **I**n ortu enī
regis nequaquam pro
magno offerent homi-
nib; pacis gaudia. Si
discordiam non habe-
rent.

De hoc lapide
pprophetiam dicitur.

” Lapidem quem repro-
bauerunt edificantes

” hic factus est in caput

” anguli. Huius lapi-
dis typum hieronias
rē tenuit. quem ma-
theus. dum quater de-

nas generationes de-

scriberet. secundo nu-

merauit. quem enī

finē secunde. ipsum

rursum initio tertie

generationis inseruit.

Ipre namq; in babilo-

niā cum israhelica

plebe migratus est.

quidum ab aliis. ad

alia ducitur. proutri-

usq; parietis laterem

non in merito secundo

numeratur. Cuius

migrationis flexu

angularem lapidem

signat. Ubi enim

ordo a rectitudine flect-

itur ut eat in diuersū

tamquam angulū fac-

Recte ergo numerari

bis potuit. quia per

utrumq; parietem

quasi duo in se latera

ostendit. Unde &

eius bene imaginem

tenuit. qui in iudea

ortus gentilitatem

colligens. quasi ab

hierosolymis babilo-

niā uenit. atq; hanc

in semetipso fidei fabri-

eam. prius discordie

studio scissam arte

caritatis intexuit.

Sed hæc quæ designifi-

catione scæ ecclesie

dicta sunt. placet

ut breuiata replicatio

moraliter differant,
 Dignum namq; est utp
 ea que beato iob dici
 cognoscimus. ad cor
 da nra seuochemur.

Quia uerba di tunc
 mens uerius intellegit.
 Cum in eis sem& ipsam
 quaerit. Ecce eni dicit.

**UBI ERAS QUANDO
 PONEBAM FUNDA
 MENTA TERRAE,**

Si peccatoris animo
 puluis est quia in
 superficie attollit.
 & temptationis aura
 raptatur. Unde
 scriptum est.

Non sic impi non sic
 sed tamen quam puluis
 quem proiciat uentus
 a facie terre. Nil
 obstat intellegi anima
 iusti. de qua scriptu e.

Terra enim saepe ueni
 entem sup se bibens
 imbrem & generans

herbam oportunam
 illis a quib; colitur. ac
 cepit benedictionem.

Sed huius terre funda
 mentum iactur. quan
 do in occultis cordis
 prima soliditatis cau
 sa diuinus timor in
 spiratur. Iste necdum
 credit aeterna quae
 audit. huic cum fides
 datur. ad aedificium
 subsequenter operis.
 iam fundamentum
 ponitur. Ille aeterna
 iam credit. nec tamen
 meuit. uenturi iudi
 ciu terrose despicit.
 peccatis se carnis &
 spr inuoluit audenter.

Huic repente futuroru
 timor infunditur.
 ut bone uite surgat
 aedificium iam funda
 menta constuuntur.

Posito itaq; prospere
 formidinis fundamento.

Cum uirtutum fabri
ca in altum ducitur
Necesse est ut unus
quisq; proficiens uisus
suas caute mediatur

Ut cum diuina construc
tione magnus esse
iam cepit. semetip
sum respiciat sine
cessatione quid fuit
quatenus cotendens
humiliter quod per
meritum inuentus ē
Nequaquam sibi arro
get quod per gratiam
factus est. Unde
& nunc beatus Job
per supernam uocem
ad semetipsum reduci
tur. & ne de uirtu
tibus gloriari audeat.
de ante acta uita
memoratur ei; dicit.
" Ubi eras quando pone
bam fundamenta
terre. Ac si iustifi
cato peccatori.

aperte ueritas dicat
Uirtutes a me accep
tas tibi non tribuas.

Noli contra me de meo
munere & tolli.

Recole ubi te inueni
quando in te prima
fundamentum uirtu
tum posui. Recole
ubi te inueni. quando
meo te timore soli
davi. Ut ergo ego
in te non destruam
quod construxi. ipse
non cesses considera
re quod sepperi.

Quem enim ueritas
Nisi aut inflat
aut in excessibus inue
nit. Sed post hæc
bene. Possimus
seruare quod sumus
Si numquam neglegi
mus pensare quod
fuimus. Non num
quam tamen clan
destina elatio.

213 R

& iam sollicitis sub
 ripere cordibus solent
 ut bonorum cogitatio
 licet subtilis hac pressa
 cum ualoe in uirtutibus
 crescit. Oblita infir
 mitatis proprie nequa
 quam ad memoriam
 reuocet. quid in uirtutibus
 fuerit. Unde & om
 nipotens deus quia auge
 ri infirmitate & iam
 de se medius salutaris cons
 picit. Mensuram ipsis
 in uirtutibus imponit
 ut habeamus que
 dam uirtutum bona
 quatenusquam que
 siuimus. ut queramus
 quaedam nec tamen
 habere ualeamus.
 Quatenus mensura
 dum haec non potest
 habere quod habet
 & per ea que sunt
 considerentur illa
 que desunt. & per ea

que utiliter desunt
 seruentur humiliter
 bona que sunt
 Unde & directe prohibuit
 terra. Id est iuste
 anime dispensatione
 subiungitur. Indica
 mihi si habes intelle
 gentiam. quis posuit
 mensuras eius si noster
 uel quis tetendit sup
 eum lineam.
 Quis enim nisi conditor
 noster huius terrae
 mensuras ponit. qui
 in testi iudicii seruet
 moderamine. Alii
 sermonem sapientie.
 Alii sermonem scientie.
 Alii plenam fidem.
 Alii gratiam sanitatum.
 Alii operationem uirtutum.
 Alii prophetiam.
 Alii discretionem spirituum.
 Alii genera linguarum.
 Alii interpretationem
 sermonum tribuit.

hinc apparet & illa re intellogat de omnia ipse non habere quod

Quatenus in uno eodemq;
spū. Iste uerbo sapientie
polleat. N& tamen
sermone scientie. Id est
doctrinae fulciatur.

Quia sentire atq; inue-
nire sufficit. & iam
quod per di^{recti} studium
non comprehendit.

Ille sermone scientie
fulgeat. N& tamen
in uerbo sapientie
conualescat. quia &
sufficit & plere quan-
tū didicit. & tamen
ad sentendum & semē
ipso subtile aliquo
non adsurgit.

Iste per fidem & elemen-
tis imperat. N& ta-
men per sanctorum
gratiam infirmita-
tes corporum curat.

Ille orationis ope
morbus subtrahit.
N& tamen a sent
terre uerbo pluuias

reddit. Iste opera-
tione uirtutum ad p-
sentē uitam & iam
mortuos reuocat.
& tamen prophēcie
gratiā non habens
quae sibi uentura sunt
ignorat. Ille uentura
queq; uelut praesentia
ad tendit. & tamen
in nulla signorum
operatione se exercit.

Iste per discretionem
spūm in factis sup-
pliciter mentes conspi-
cit. Sed tamen diuer-
si generis linguas
nescit. Ille diuersi
generis linguas & a-
minat. Sed tamen
in reb; similib; dissimi-
lia corda non pensat.

Alius in una lingua quā-
noui sermonum
pondera interpre-
tando prudenter dis-
cutit. & tamen

Reliquis bonis que non habet patienter careat,

Sic itaque creator noster ac dispositor cunctis moderatur. Ut qui extolli poterat & dono quod habet humiliatur & uirtute quicquam non habet. Sic cunctis moderatur. ut cum impensam gratiam unum quemque subleuat & iam pro dispari alteri alterum subdat.

Et meliorem quisque dono alio eum quisibi subicitur adtendat. ac licet se preire & alius sentiat. eidem tamen quem superat. se in alius post ponat.

Sic cuncta moderatur. ut dum singula queque sunt omnium interpositae quaedam caritatis necessitudine. fiant omnia singulorum.

Et unus quisque sic quod non accepit in altero possideat. Ut ipse alteri possidendum quod accepit humiliter impendat.

Hinc enim per paulum dicitur.

” **U**nus quisque sicut accepit gratiam in alteri ut illam administret. Sicut boni dispensatores multi formis gratiae dei.

Tunc namque bene multi formis gratia dispensatur. quando acceptum donum. & eius qui hoc non habet creditur. quando propter eum cui impenditur. datum putatur.

Hinc per paulum dicitur.

” **P**er caritatem seruite inuicem. Tunc enim nos caritatis alius culpa liberor reddet. cum uicissim nos

nō p̄ amosē resu-
 tio subicit. Cum &
 aliena bona n̄ra cre-
 dimus. & n̄ra alius qua-
 si sua offerentes & hi-
 bemus. Hinc rursū
 per paulum dicitur.
 " Nam & corpus non est
 " unum membrum.
 " sed multa. Si dixerit
 " per. quā non sum
 " manus. non sum de
 " corpore. non ideo n̄
 " est de corpore. ^{h̄c} Si totū
 " corpus oculus. ubi au-
 " ditur. Si totum audi-
 " tur. ubi odoratur.
 " & paulo post. Quod
 " si essent omnia unum
 " membrum. ubi corp̄.
 " Nunc autem multae
 " quidem membra.
 " unum uero corpus.
 Quid enim sc̄a ecclesia.
 Nisi superni sui capitis
 corpus est. In qua
 alius. alia uidendo.

oculus. Alius. recta
 operando manus.
 Alius. adiuncta dis-
 currendo. per.
 Alius. praeceptorū uocē
 intellegendo. auris.
 Alius. malorū fēlore.
 bonorumq; flagran-
 tiā discessendo. naris.
 Qui corporalium more
 membrorum. dum
 uicissim sibi accepta
 officia impendunt.
 unum de semet ipsis
 omnib; corpus reddunt.
 Et cum diuersa incari-
 tate per agunt. diuer-
 sum esse prohibent. ubi
 continentur.
 Si autem unum quid
 cuncta agerent. cor-
 pus utiq; quod & mul-
 tis contineretur non
 essent. Quia uide-
 licet multipliciter con-
 pactum non existere.
 Si hoc concors membro-

h̄c. et si dixerit auris quā n̄rum oculum non sum de corpore. non ideo non est de corpore.

215R

diuersitas non teneret.
Quia ergo scis membris
 ecclesie uirtutū dona
 dñs diuidit terre
 mensuras ponit.
Unde iterū paulus dicit.
Unicuiq; sicut diuisor
 mensuram fidei.
Et rursum. Ex quo
 totum corpus compac
 tum & conexum per
 omnem iuncturam
 subministracionis
 secundum operationē
 In mensura unius cu
 iusq; membri aug
 mentum corporis facit
 In ædificationem sui
 in caritate. Sed cum
 miro consilio auctor
 ac dispositor noster
 huic illa largitur que
 alii denegat. Alii hæc
 denegat que isti ler
 gitur. **M**ensuras
 sibi positas egredi
 nitur quisquis

posse plus quam acce
 perit conatur. Ut for
 tasse is cui tantummo
 do datum est præcep
 torū occulta differere
 temptet & iam mira
 culis coruscare.
Aut is quem superne
 uirtutis donum ad
 sola miracula robo
 rat & iam diuine legis
 pandere occulta con
 tendat. In præcipiti
 enim pedem porrigit.
 qui mensurarū suarū
 limitem non adtendit.
Et plerumq; amittit
 & quod poterat qui
 audacter ea ad que
 pertingere non ualēt
 arripere festinat.
Nam & membrorum
 nrōrū tunc bene
 ministeris utimur.
 cum sua eis officia
 distincte seruamus.
Lucem quippe oculis

215^v
cessimus. Uocem uero
auribus audimus,
Siquis autem mutato
ordine uoci oculos
luci aures adcommodat
huic utraq; incassum
patent. Siquis odo-
res uelit. Ore discer-
nere saporis nase
gustare utriusque
sensus sibi ministerium
quia peruertit Interimit
Quum enim propriis usibus
hæc non aptentur &
sua officia deserunt
& ad extranea non ad-
surgunt. Bene itaq;
dauid intra acceptas
& diuina largitate
mensuras pedem cor-
dis precesserat cum
dicebat. Neq; ambu-
laui in magnis. Neq;
in mirabilibus super me.
Super se quippe in mira-
bilibus ambulat & si
apparere magnus.

ultraquam poterat
quereret. Super se
namq; in mirabilibus
attollitur. qui & in his
adeq; non sufficit uideri
conatur. Bene in
trichas mensuras
& iam in ipsa paulus
predicationis suæ se-
latitudine constabat
cum diceret. Non eni-
audeo aliquid loqui
eorum. quæ per me
non efficit xps.

Tunc autem recte accep-
ta mensura seruatur.
Cum ante posita ocu-
lis uirorum spiritalium
uitæ respicitur.
Unde & sequitur.
**VEL QUISTENDIT
SUPER EAM LINEAM**
Super hanc eniam
terram lineæ tendi-
tur. quando electæ
unicuique anime ad
sumendam uiuendi

regulam patrum
 precedentium exem
 pla monstrantur
 ut & illorum uitae con
 sideret quid in suis
 actib; seruet quate
 nus respecto iusti limi
 tis tramite nec infra
 minima negligens
 deficiat. nec ultraq
 maxima superbient
 tendat. Nec minus
 conetur & plere qua
 sufficit. nec plus
 arripiat quam acce
 pit. ne aut ad mensu
 ram quam debet non
 perueniat. aut ean
 dem mensuram dese
 rent. extra limitem
 cadat. **Angustie**
 quippe portae est
 quae ducit ad uitam.
 Et ille hanc ingreditur.
 qui in cunctis quae
 agit discretionis sub
 tilitate. propter

hanc sollicite coartat.
 Nam qui per uolunta
 tes proprias secura
 mente se dilatat
 anguste sibi portae
 aditum damnat.
 Ut ergo huius terre
 mensura seruetur
 Sup eam diuinitas
 linea tenditur
 Quia ut nra opera
 uel minora profici
 ant uel maiora
 moderentur. per sa
 cra eloquia subtilis
 ante nos scorum uita
 expanditur. Et quid
 nobis quantumque
 agendum sit. osten
 sa illorum discretionem
 definitur. Ecce ali
 quis uel damna reu
 uel afflictionem
 corporis metuens.
 minas terrene poten
 tiae pertimescit. &
 contra uim resistentiu

216^v
ueritatē defendere
non praesumit.

Hinc patet quia in
more angustū respicit.
ostensa exemplorum
suorum linea aduir
tutis latitudinē tendit.

Jpre quippe flagella
tur a principibus popu
li. cum iocisto se rela
xari conspiceret. ut
a predicatione cessaret
cum prohiberetur lo
qui in posterum nequa
quam saltem in pre
sens cessit. Nam
respondens protinus

” dixit. **O**boedire
” oportet dō magis quā
” hominibus. **E**t rur
” sum. Non enim pos
” sumus quae uidimus
” & audiuimus non loqui.

At ille dudum debilis
& praesentia damnā
formidans. Dum
exempla timentis forti

tudinis contemplatur.
In auctoritate uerbi
iam patet lineam sequit.
Jam nil aduersitatis
metuit. iam resisten
tes dō potestates saeculi
& iam corporis lace
ratione contemnit.
Sed tamen quanto uis
persequentium patien
do fortiter destruit.
quanto inter aduersa
nullis terroribus cedit.
tanto plerumque
& in his & iam que inter
fideles positus sense
rit se ceteris prepo
nit. sua magis consi
lia eligit. & sibi potius
quam aliis credit.

Hinc nimisum. dum
iniustis obiectonibus
non cedens. in uirtute
se exercit. & iam recta
aliorum consilia non
recipiens pedem extra
limitem tendit.

Hunc p̄r̄us intra
 mensurę lineam seuo
 cat. qui postquam
 libertate uocis. aucto
 ritatē principum
 pressit. p̄ humilitatē
 cordis. de non ciscum
 cidendis genib; paulo
 consilium audiuit.
Sic enim sem̄ipsum
 contra aduersarios
 & auctoritate cura
 bat erigere. ut tamen
 sibi sem̄ipsum non cre
 deret. in his quę non
 recte sentiret. Ut &
 libertate fortitudinis
 tumentis potestates
 excederet. & humili
 tate mansuetudinis
 obediētiam in recto
 consilio. & iam mino
 rib; fratrib; exhiberet.
 & modo per sem̄ip
 sum aliis. modo & sibi
 sem̄ipsum cum aliis ob
 uiaret. In factis

igitur p̄r̄i. quę dū
 ante oculos nr̄os. auc
 toritatis & humilita
 tis linea tenditur. ad
 mensurę aut per
 timorē ad mensuram
 non pueniat. aut p̄
 tumorem limitem &
 cedat. Dicitur est
 quomodo linea tendi
 tur ne p̄ alterius actio
 nis fortitudinē. ad
 alterius causę uirgū
 transeat. Dicatur
 nunc quem uicmodū
 in una eademq; uir
 tute discretionis
 lineam deserimus.
 Si hanc & aliquando
 agere & aliquando
 post ponere nesciamr̄.
Non enim res eadem
 semp̄ est uirtus. quia
 per momenta tempo
 rum. Sæpe merita
 mutantur actionū.
Unde fit. ut cum quid

contemplari
 ortate uerba
 in lineam seuo
 aduersitate
 lam resiste
 p̄tates se
 rporis lace
 contemnit
 quanto uir
 si patien
 destruit
 ter uerba
 rporib; ced
 erumque
 iam que in
 oratus rem
 eris p̄re
 magis ca
 t. & sibi p̄
 us credit
 rum. dum
 obediētiam
 ens. in uirtu
 & iam re
 consilia
 sedem &
 tendit

bene agimus. plerūq;
 melius ab eius actione
 cessemus. & laudabi-
 lius ad tempus deserat
 quod in suo tempore
 laudabiliter mens
 tenebat. Nam si
 prorsus bonis minimis
 quibus actis proficimus.
 Nec acmen intermis-
 sis interimus. maiora
 laborum mala pro-
 ximis imminere. ne-
 cessario nos uirtutum
 augmenta seponimus.
 ne infirmioribus proxi-
 mis fidei discrimen
 generemus. Ne tan-
 to iam quod agimus
 uirtus non sit. quan-
 to per occasione sui
 in alienis cordibus.
 fundamenta uirtutum
 destruit. Quam
 discretione linea bene
 ante intuentium oculos
 paulus tendit. qui &

gentes ad libertate
 fidei uenientes circum-
 cidit prohibuit.
 Et acmen bystris atq;
 Iconium transiens
 ipse timotheum qui
 gentile patre editus
 fuerat circumcidit.
 Uidens enim quod nisi
 se mandata littere
 seruare ostenderet.
 iudeorum rabiem. & iam
 in his qui sibi tunc
 comites aderant & ci-
 tate. assertionis sue
 uim post posuit. & sine
 damno fidei seruans
 quae a persecutionis
 immanitate custodi-
 uit. fecit quod fieri
 fidei amore prohibuit.
 Sed a fidei recessit
 ministerio. quod quasi
 non fideliter fecit.
 Plerumq; enim uirtus
 cum discretione intermit-
 titur. plus tenetur.

. tenetur amittitur. Cum discretione

218R

Næ mirum si in incorporeis intellegimus quod agi & incorporeis rebus uidemus.

Ex studio namq; a se distenditur ut in suo tempore cum utilitate tendatur.

Quasi otium relaxationis non accipit ferendi uirtutem ipso usutionis perdit.

Sic aliquando in excessu statione uirtutis cum per discretionem prætermittitur reseruat.

Ut tanto post uicta ualenter feriat quanto a percussione interim prudenter cessat.

Subtilis igitur discretionis sup hanc terram linea tenditur quando ostensis unicuique animæ & exemplis præcedentium patrum.

& utiliter cooperatione uirtutis accendit & nonnumquam utilius temperatur.

Sed cum parumper ab opere zeli fortitudo se ponitur alta consideratione opus est ne forte nequaquam communis boni consilio sed timore proprio uel cuiuslibet ambitionis studio a uirtutis exercitatione cesset.

Quod nimis cum agitur iam non dispensationi sed culpe seruitur. Unde curandum sollicitè est ut cum quis susceptum negotium cum uirtutis cessatione dispensat semetipsum prius in radicem cordis inspiciat ne si bi per hoc aliquid auarus

appetât sibi per hoc
 soli timidus parcat,
 Et eo fiat prauum quod
 in opere sequitur quod
 non & recta cogita
 tionis intentione ge
 neratur, Unde bene
 in euangelio ueritas
 " dicit, Lucerna cor
 " poris tui est oculus
 " tuus, Si oculus tuus
 " simplex fuerit totum
 " corpus tuum lucidum erit.
 " Si autem oculus tuus
 " nequam fuerit totum
 " corpus tuum tenebro
 " sum erit, Quid enim
 per oculus & primi
 tur, Nisi opus suum
 praeueniens cordis
 intentio, quae prius
 quicquid in actione
 & exeat, hoc iam quod
 appetit contemplat,
 Et quid appellatione
 corporis designatur,
 Nisi unce quaeque actio

quae intentionem suam
 quae in intente oculi
 sequitur, Lucerna
 itaque corporis est ocu
 lus, quia per bonae
 intentionis radium
 merita inlustrantur
 actionis, Etsi oculi
 " tus tuus simplex fue
 " rit totum corpus
 " tuum lucidum erit,
 Quia si recte intendimus
 per simplicitatem
 cogitationis, bonum
 opus efficitur, & iam
 si minus bonum esse
 uideatur, Etsi oculi
 " tus tuus nequam fue
 " rit totum corpus
 " tuum tenebrosus erit
 Quia cum peruersa in
 tentione quid uel nec
 tum agitur, & si splen
 dere coram hominibus
 cernitur, apud & a
 men acumen intermi
 iudicis obscuratur,

... rabin
 ... quod in
 ... sunt
 ... quare
 ... quod be
 ... crederetur
 ... intentione fu
 ... ita ipse ma
 ... mala esse &
 ... agimus non
 ... mus, Etsi
 ... mus, ubi
 ... seditione
 ... tenemus qu
 ... tate in op
 ... que sine
 ... que p
 ... ita igitur c
 ... meta opera
 ... nobis nra pe
 ... ut nil t
 ... in his qu
 ... appetat,
 ... solitudine a
 ... figet, Ne
 ... fundamenta
 ... nra fabri

219R

Ubi & recte subiungit,
S ilumen quod in te est
S tenebrae sunt ipse
tenebrae quante erunt

Quia si hoc quod bene nos
agere cœclimus & ma
la intentione suscipimus
quante ipsa mala sunt
quæ mala esse & iam
cum agimus non igno
ramus, Et ubi nil
cernimus, ubi quasi
discretiõnis lumen
tenemus, qua cæci
tate in illa offendi
mus, quæ sine disre
tione p̄p̄ramur,

Uigilanti igitur cura
p̄cuncta opera inten
tio nobis nr̄a pensan
da est, ut nil tem
porale in his quæ
agit appellat, tota
se in soliditate æterni
tatis figat, Ne si ex
tra fundamentum
actionis nr̄e fabrica

ponitur, terra decer
cente soluat, unde hic quoq;
ap̄te
subiungitur

**SUPER QUO BASES
SILLIUS SOLIDARESUNT;**

Bases quippe unius
B cuiusq; sunt anime
intentiones suæ;

Nam sicut fabrica co
lumnis, columnæ aũ
basib; innitantur;

Ita uita nr̄a in uirtu
tib; ; Uirtutes uero
in minima intentione
subriscunt; & quia
scriptum est;

“ Fundamentum aliud
“ nemo potest ponere
“ præter id quod posi
“ tum est qui est xp̄s ih̄s;

Tunc bases in funda
mento sunt, cum in
tentiones nr̄e in xp̄o
roborantur; Incassũ
uera, alta super se
bases ædificia erigunt;

219^v
Si non ipse infundamen-
tis solidae consistunt;
Quia nimirum quam
libet summa opera ina-
niter faciunt: si inten-
tiones cordium. & extra
aeternitatis certitudi-
ne deflectantur: &
vere uitae praemia
non requirunt;
Tantoq; grauiora ruine
super se damna aedi-
fificant: quanto altio-
ra aedificia extra fun-
damentum portant;
Quia cum aeternae uitae
praemii non intendunt:
quo plus se quasi in
uirtutibus erigunt:
eo in gloriae manibus
foueam profundius
cadunt; Non ergo
pensandum est bases
quid sustinent: sed
ubi sustentantur;
Quia profecto humana
corda diuinitus per

scrutantur: non solum
quaerunt: sed quid
in operibus quaerunt;
Unde cum districtum
iudicem paulus descri-
beret: atq; actionum
bona narraret: dicens:
" Qui reddet unicuique
" secundum opera eius!
" his quidem qui secun-
" dum patientiam boni
" operis gloriam & in-
" corruptionem!
Quia nominata boni
operis patientia: qua-
si totam electae actio-
nis fabricam dixerat:
subaliter ilico ubi
bases eiusdem fabricae
consisterent: inqui-
suit dicens; Gloria
& honorem & incor-
ruptionem. quaerentibus
uitam aeternam;
Ac si aperte diceret;
Etsi quidam patientiam
boni operis ostendunt

gloriam & incorrup
 tionem non recipiunt.
 Si intentiones cordis
 iustae bases fabrice
 infundamento non
 figunt; Quia uide
 licet dicitur uel honeste
 uite edificium non
 inhabitat. quod ex
 tra se positum non
 ipse sustentat; *sup*
 Quia igitur intentio
 nes electe uniuscuiusq;
 anime spei eterni
 tatis inuicantur.
 Recte uoce dominice
 de hac terra dicitur;
 Super quo bases illius
 solidate sunt; *Resi*
 aperte dicitur;
 Nisi super me; *sup*
 Cui dum iusta quaeq;
 anima intendit om
 ne quod temporaliter
 facit. In me procul
 dubio non tempora
 liter construit; *sup*

Quia uero tunc robur
 eius infundamento
 solidamur. cum uer
 ba di. & interiorib;
 preceptis sequimur.
 & in intamis sensibus
 subtilius intellegendo
 pensamus. Recte
 subiungitur; *sup*

**Uel quis diuinit
 Lapideam ancula
 rem eius;**

Lapis quippe ancula
 ris est. ad sacra elo
 quia intellectus du
 plex; Quia tunc diui
 nitus dimittitur.
 quando nequaquam
 districto iudicio. Ig
 norantie suae tene
 bris inligatur; *sup*

Sed quadam libertate
 perfruitur. dum in
 preceptis di sufficit.
 uel exsequendo & te
 riora agere. uel con
 templando interna

sentire. Ad quod u
numquam noster intel
lectus adurgeret. Si
ad suscipiendam naturam
nostram. Ipse noster condi
tor non ueniret.

Quidam angularis la
pis dicitur. qui ad uos
in se populos iuncti
atque aliter equa con
iuncte utriusque uite
actiue uidelicet & con
templatiue in se exem
pla monstrauit.

Ab actiua enim uita
longe contemplati
ua destitit. Sed in
carnatus redemptor
noster ueniens dum
utrumque exhibuit
in se utrumque sociauit.

Nam cum in urbe mira
cula faceret. in mon
te uero orando conti
nue pernoctaret.

Exemplum suis fidei
bus praeiuit. ut nec

contemplationis stu
dio proximorum
curam negligant.
Nec rursus cura pro
ximorum inmodera
tus obligati contem
plationis studia dese
linquant. Sed sic
in utrisque. In mente
pariendo coniungat
quatenus nec amor
dei praepediat amor
proximi. Nec amo
rem proximi quia
transcendit abiciat
amor dei. Quia igitur
humano cordi
quid agere & ignoran
ti dei atque hominis
mediator apparuit
qui & agendo transi
toria disponere
& contemplando
ostendere. unde cuncta
penderent. Recte
dicitur. Quisquis
misit lapideum angularem

Nisi aperte dñs diceret.
 Nisi ego. Qui unicū
 quem sine tempore
 genui. seruandis ho
 minib: cum tempore
 ostendi. In cuius uita
 discerent. & iam diuer
 sa uiuendi studia non
 discrepare. Et no
 tandum quod eum
 se non emisisse. sed
 dimisisse asserit.

Quia profecto huma
 nam naturam filius
 suscipiens. ad ima
 desublimib: uenit.
 Cuius incarnationis
 mysterium. quia
 & electi angeli mira
 ti sunt. qui eodem
 mysterio redempti
 non sunt.

Recte subiungitur.
**Qua melauda
 RENT SIMUL ASTRA
 MATUTINA.**

Quia ENIAM PRIMO

intempore condita
 natura rationabiliū
 spūum creditur. non
 inmerito matutina
 astra. angeli uocant.
 Quasi ita est. dum ter
 rena esset inuisibilis
 & inconposita. Dum
 tenebre essent super
 abyssum. uenturu
 diem subsequenti
 seculi p lucem sapi
 entie & sistendo pre
 uenerunt. Nec neg
 legenter audiendu
 est. quod additur
 simul. Quia nimi
 rum matutina astra
 & iam cum uespertinis
 redemptoris poten
 tia laudant. dum
 electi angeli & iam
 cum redemptis in mun
 di fine hominib: lar
 gitate gratie supne
 glorificant. Ipsi
 quippe ut nos ad laudē

conditoris accende-
rent hoc quod supe-
rius diximus. ortu p-
carnem luce clama-
uerunt. Gloria in
excelsis dō. & in terra
pax hominib; bone-
uoluntatis. Simul
ergo laudant. quic
redemptionis nostre
uoces suae exultationis
adcommodant.
Simul laudant. quia
dum nos conspiciunt
recipi. suum gaudent
numerum repleti.
Quia & fortasse ideo
matutina astra me-
morantur. quia sepe
ad exhortandos homi-
nes missi sunt.
Et dum uenturū mane
nuntiant. ab huma-
nis cordib; prae-
sentis uite tenebras fu-
gunt. Sed ecce
angeli diuinā poten-

tiam laudant. quia
ipsa eos tantae clari-
tatis uisio dilatat.
Nos autē qui sedimur
seclacamen corruptio-
ne adhuc casus gra-
uamur. donum quod
percipimus qua uir-
tute laudamus.

Quomodo enim ualebit
lingua dicere. quod
non sufficit mens
nrā sentire. Sequit̄.

” **ET JUBILARENT OM-
NES FILII DĪ.**

Jubilatio quippe di-
citur. cum cordis
læticia oris efficacia
non expletur. Sed qui-
busdam modis gaudi-
um prodit. quod ip-
se qui gaudet nec tege-
re praeualat. nec ex-
plere. Laudent itaq;
angeli. quia iam tan-
tae claritatis latitudi-
ne insublimib; uident.

Jubilent uero homines
 qui adhuc in inferio-
 rib; oris sui angustias
 sustinent. Quae quia
 certo futura dñs noue-
 rat. non tamen facien-
 da insinuat. quam
 factae narrat.

Sed quid agimus. quod
 cum boni de redemptione
 suae mysterio
 iubilant. malos inui-
 dia inflammant.

Quum electi proficiunt.
 reprobi corabiem fu-
 roris excitantur.

Quae bona nascentia quia
 nolunt imitari. per-
 secuntur. Sed tamen
 inter haec etiam qui
 redemit non derelin-
 quit. Scriptum quip-
 pe est. Fidelis autem
 dñs qui non patitur
 uos temptari supra
 quam potestis. sed
 faciat cum temptatione

etiam prouentum ut
 possitis sustinere.

Nouit enim conditor
 noster. quicquid sur-
 gere persecutionis pro-
 cella sint. quicquid
 surgentem seprimat.

Nouit pro custodia nra
 restringere. quod con-
 tre nos egredi pro nra
 exercitatione permittit.
 Ut reuens nos diluat.
 procella non mergat.

Unde sequitur.

**QUIS CONCLUSIT
 OSTIIS UARE
 QUANDO ERUOPE-
 BAT QUASI DE
 UULUA PROCEDENS.**

Quid enim uare
 nisi saeculum.

Quid uulua nisi
 conceptum carnalis
 cogitationis accipimus.

Hoc enim loco uuluae
 nomine occulta &
 malitiosa carnalium

222^v
cogitatio designatur.

Quæ uulua non ad pro-
ferendam prolem
concepit substantiam
corporis. Sed ad ex-
plendam nequitiam
causam doloris.

De hac uulua cordis In-
quorum alias dicitur.

Concepit dolorem & pe-
perit iniquitatem.

Per hanc uulua praua
concipiunt. cum mala
cogitant. Per hanc
uulua pariunt. cum
mala quæ cogitaue-
runt operantur.

Erumpibat ergo mare
quasi deuulua proce-
dens. cum ininarum
secularium fluctus.
de carnalis cogitatio-
nis iniquitate concep-
ti. in scæ ecclesie in-
teritū seruirent.

Sed auctore dō ostis.
hoc mare conclusum

est. quia contra
tumores persequen-
tiū scī uiri quasi quæ-
dam ostia oppositi
sunt. ut eorum mira-
culis atq; reuerentia
ire persequentium

fringerentur.
Humilitatis quippe dñs
terrenis principibus
per eos scām ecclesiam
supra mundi culmen
euexit. & seuentes
maris impetus. erecta
eiusdem ecclesie po-
testate cohesiuit.

Sed huic seuenti mari
quid dñs fecerit
audiamus. Sequitur.

Cum ponerem nu-
Beam uestimentū
eius. & caligine illud
quasi pannis infantie
obuoluerem.

Mare seuiens nube
induitur. quia cru-
delitas persequentium.

stultitiae suae uelamen
 to uestitur. Interpo
 sita enim caligine in
 fidelitatis suae perspicue
 ueritatis lucem uidere
 non sufficit. Et id quod
 agit per crudelitatis
 impulsu per cecitatis
 suae meritum non ag
 noscit. Nam si cog
 nouissent aut aposto
 lus. Numquam dominum
 glorie crucifixissent,
Haec nubes non solum
 sola infideles extra
 positos praemere
 Sed quosdam etiam
 uiuentes carnaliter
 intra ecclesiam tene
 brare. Unde sancti uiri
 qui aliene etiam neg
 legentiae compatiuntur
 & se pati aestimant
 quod perpetrati alios
 sentiunt. Dolores
 dicunt. **O**pposuit
 nubem ne transeat

oratio. **A**chi aperte
 dicant. Mentire
 terrenis uoluptatibus
 aduete curarum
 suarum phantasmata
 iusto iudicio obicit
 quibus eadem in ipsa ora
 tionis suae intentione
 confundit. **Q**uam
 desideris infirmis
 dedita non ignoras.
 Recte cecata ab intalen
 da lucis tue perspicui
 tate reuerberas.
Ut cum mente intenditur
 ipso atque cogitationu
 suarum nubilo reflec
 tatur. **Q**uae terrena
 haec ad iduam cogitat
 quia uult. haec etiam
 tolerat in oratione
 cum non uult.
Quia igitur ipsa persecu
 torum nequitia supra
 dispensatione constri
 gitur. **N**e contra sanctos
 uiros in quantum

uoluerit effrenetur.
 " Postquam dixit. Cum
 " ponerem nubem uesti-
 " mentum eius. apte
 " subdidit. & caligine
 " illud quasi pannis in-
 " fantie obuoluerem.
 Pannis quippe infantie
 pedes uel brachia cons-
 tringuntur. ne hac
 atq; illac dissoluta
 libertate iacentur.
 Quia ergo persecutores
 scē ecclesie instabili-
 tate cordis inquisi-
 atq; huic seculo delecto
 non grandæua. sed
 puerilia sapiunt.
 Qui quidem obscuritate
 atq; caligine non intel-
 lecti superni iudicii
 constringuntur. ne
 tantum persequi uale-
 ant quantum uolunt.
 Pannis infantie refe-
 runtur obuoluta. quia
 sicut dictum est.

Puerilia quidem sapiunt
 sed diuina dispensa-
 tione constricta. quo-
 uolunt brachia non
 extendunt. Etsi
 cuncta mala perpe-
 trare leuiter appetunt.
 Nequaquam tamen im-
 plere cuncta que appe-
 tunt. præmittuntur.
 Se qui tur-

" **CIRCUM DEDI ILLUD**
 " **TERMINIS MEIS.**

TERMINIS SUIS DÑS
 mare circumdat.

Quia iras persequentium
 iudiciorum suorum
 dispensatione modifi-
 cat. Ut insani tumida
 unda feruoris. plano
 frangatur litore
 occulte dispositionis.
 Se qui tur-

" **ET POSUI UECREAS**
 " **ET OSTIA. ET DIXI.**

" huc usq; uenies & non
 " procedes amplius.

& hic confringet
tumentes fluctus tuos.

QUID PER OSTIA. NISI
PREDICATOSES SANCI

QUID PER UECTEM. NISI
INCASMATIS DOMINI DESIGNAT

NATUR. QUI HABET UI
DELICET OSTIA CONTRA

SCENDENTIS MARIS IMPE
TUM. TANTO UALENTIO

RA OPPOSUIT. QUANTO
ECCESUU OBSERUATIONE

ROBORAUIT. QUIA ENI
ISTUD SANCE ECCLESIAE

OSTIA UECTIS HUIUS OP
POSITIONE SOLIDATA SUNT.

POTUERUNT QUIDEM
TUNDI FLUCTIBUS. SED

EFFRINGI NEQUIUERUNT.
UT EA EXTERIUS UNDA

PRECUTIONIS INFLUERET
SED NEQUAQUAM COR

DIS EORUM INTERNA PE
NETRATE. ET QUIA

DOCTOSES SANCI PREDICA
TIONE QUIDEM SEQUEN
TIBUS. APERTA SUNT

AUCTORITATE AUTE SUA
RESISTENTIBUS. CLAUSI

NON INMERITO OSTIA
UOCANTUR. IDEST

APERTA CONVERSATIONE
HUMILIUM. & CLAUSA

TERRORIBUS SUPERBORUM.
NON INMERITA OSTIA

UOCANTUR. QUIA &
INGRESSUM FIDELIBUS

APERIUNT. & RURSUM
SESE PERFIDIS NE INGRE

DIANTUR OPPONUNT.
PENSEMUS QUALE ECCESIA

OSTIUM EXITIT PE
TRUS. QUI INUESTIGANTE

FIDEM CORNELIUM RECEPT.
PRETERIO QUAERENTEM

MIRACULA SIMONEM
REPPULIT. ILLI DICENS

“ IN UERITATE COMPERI
“ QUIA NON EST PERSONA

“ RUM. ACCEPTOR DI.
SACREA REGNI BENIGNE

APERTIT. HUIC INQUIENS.
“ PECUNIA TUC TECUM

“ SIT INPERDITIONE

Per districtę damnatio-
nis sententiam cęles-
tis aule aditū claudit.

Quid cuncti apostoli

„ Nisi scęe ecclesię ostia
„ existunt. cum uoce
„ redemptoris sui audi-
„ unt. Accipite sp̄m
„ sc̄m. quorum semise-
„ ritas peccata semit-
„ untur eis. & quos
„ rē inuertas sententia
sunt.

Ac si illis apte
diceretur. Per uos
ingredientur ad me
hii quib; uos m̄ ipsos
panditis & repellen-
tur quib; obseratis.

„ Igitur dum mare seuit
dñs uectem & ostia
opponit. quia ab ama-
ris & perfidis cordib;
dum persecutionis
procella se dilatat
in mundo d̄s unigenita
sui gloriam prædica-
torum que eius

reuerentiā exaltat
& dum innotescit mys-
teria diuine fortitudi-
nis. frangit in impiis
fluctus furoris.

Bene autem dicitur.

„ Hucusq; uenies & non pro-
„ cedis amplius. Quia
nimis um iudicii occultę
mensura est. & quan-
do persecutionis pro-
cella prosileat. & quan-
do conquiescat.

Ne aut non exagitata
electos non exerceat.
aut non moderata
in profundū mergat.

Cum uero notitia fidei
usq; ad persequentēs
extenditur. turbati
maris tumor sedatur.
Ibiq; fluctus suos mare
frangit. quia ad cog-
nitionē ueritatis ue-
niens. omne quod
nequiter egit erubescit.

„ Fracta quippe unda

in se reliditur quia
 uicta nequitia & iam
 per cogitationem sui
 cordis accusatur &
 quasi ipsa uim quam in
 tulerat recepit quia
 deprauitate quam ges
 serat reatus sui stimu
 los sentit. Unde qui
 busdam ppaulu dicitur.
 Quem ergo fructum ha
 buistis tunc in illis in
 quibus nunc erubescitis.
 Ac si diceretur. Quid se
 in altum fluctus uis
 prauitatis & tulerunt.
 qui nunc in semet ipsis
 fracti. Unde peruer
 sos uos inflauerunt.
 conuersos inde con
 fundunt. Recte itaq;
 dicitur. & hic confir
 ges tumentes fluctos
 tuos. Quod uero in
 hac conclusione maris
 secundo de ostiis dici
 tur. more sacri eloqui

res semel dicta pro
 confirmatione sepli
 catur. Si autem hoc
 in loco. Si mare acci
 pere non specialiter
 turbam persequentiu.
 Sed generaliter saecu
 lu debemus. Secundo
 contra hoc mare dñs
 ostia opposuit. Quia
 & prius humano generi
 praecepta legis. & post
 modum noue gratie
 testamentum dedit.
 Secundo obiecit ostiis
 huius maris impetum
 clausit. quia eos quos
 ad obsequium sui cultus
 adsumpsit. & prius
 ab idolis data lege coer
 cuit. & post ab intel
 lectu carnali gratia
 reuelatae corripit.
 Secundo mare ostia
 accepit. quia huma
 num genus. prius dñs
 ab operibus iniquitate

prohibuit. post modum
 uero & iam a cogitatio
 nis culpa constrinxit.
 Videamus quem admodum
 prima tumentis mari
 dominus ostia imponat.
 Ecce enim per legem dicit.
 " Non occides. non moecha
 " ueris. Non furum facies.
 " Non falsum testimoni
 " um dices. Videamus
 quem admodum secundis
 hoc mare dominus ostia
 claudit. Ecce in euang
 gelium dicit.
 " Audistis quia dictum est
 " Manti quis. Non moecha
 " ueris. Ego autem dico
 " uobis. quoniam omnis qui ui
 " derit mulierem ad con
 " cupiscendum eam. Jam
 " moechatus est eam
 " in corde suo. Rursusque
 " dicitur. Audistis quia
 " dictum est. Diligis pro
 " ximum tuum. & odio
 " habebis inimicum tuum.

" Ego autem dico uobis
 " Diligite inimicos uos
 " benefacite his qui uos
 " oderunt. Qui igitur
 prius nequitias operis
 prohibet. post modum
 culpas cordis & aurit.
 Nimirum tumentis
 mari. Nec istum ducta
 iusticie litora transe
 at bis ostia imponit.
 Bene autem cum diceret.
 Quis conclusit ostia mare
 Quislico & tempus ad iun
 xit dicens.
 " **QUANDO ERUOPEBAT**
 " **QUASI DE UULUA**
 " **PROCEDENS.**
 Quia uidelicet tunc
 humani generi pre
 ceptis legis obuiauit.
 quendo adhuc seculum
 suae origini uicinum.
 quasi abortiu proprio.
 ad prouectum uitae car
 nalis & iebat.
 De uulua quippe pcedere

est. In luce presentis
 glorie carnaliter appa
 rere; & recte subiungit;
**Cum poneream nu
 beam uestimentu eius;**

Quia nimirum d's.
 hominib; non tunc
 aperte ostensione se
 intulit. Sed dum eos
 ab errore perfidiae
 eripit. nec tamen illis
 claritate sui luminis
 pate facit. quasi &
 tenebris eos abstulit;

Sed adhuc nube uestiuit
 ut & pristina prauita
 tis acta relinquerent.
 & tamen uentura bona
 adhuc certius non ui
 derent; Ubi & apte
 sub dicitur;

Et caligine illud.
 quasi pannis infantie
 obuoluerem;

Quia enim rudes po
 pulos. non aperta
 sps praedicatione

edocuit. Sed figurata
 locutione. preceptis
 littere astrinxit.

Adhuc infirma sapien
 tes uerborum suoru
 caligine. quasi pannis
 infantie obuoluit. ut
 mandatis grossiorib;
 ligata crescerent. Ne
 male liberi. in suis uo
 luptatib; perirent.
 Quos ad uitam iustitiae.
 dum non iam caritas.
 sed adhuc timor ad
 stringeret. diuina
 dispensatio. quasi prae
 sit ut nutrire;

Infirmus namq; popu
 lus. cum preceptorum
 pannos nolens pestu
 lit. ad firmiore statu.
 & ipsa suae ligetione
 peruenit;

Quia enim timor eum
 prius a culpa coeuit.
 competenter post
 modum in libertate

sp̄s & iure; Hos pannoſ
 infantie. quos inchoan
 tibi dedit. ipſe p̄pro
 phetam dñi repr̄ehen
 dit. dicens; Ego dedi
 eis p̄cepta non bona;
 Mala enim quasi mala
 eſſe deſinunt. compara
 tione peiorum; & bo
 na quasi bona non
 ſunt. comparatione
 meliorum; Nam ſicut
 peius delinquenti iudee.
 deſodoma atq; ſama
 ria dicitur; **Justifica**
ſti ſororeſ tuas. in omni
bus abominacionibus tuis
quas operata eſ;
Ita melioribus testamen
 ti noui p̄ceptis ſub
 ſequentibus. p̄cepta
 bona que rudibus
 data ſunt. Non
 bona eſſe memorantur;
 Neq; enim merces. uſui
 uite carnalis inheſen
 tes. euelluntur ab infimis

poſſent. Niſi gradatim
 ducta p̄dicatione
 proficerent; Hinc quip
 pe eſt. quod in egypto
 poſtas. pio iuſtoq; mo
 deramine latent. eoru
 concupiſcentie condeſ
 ſcenditur; & uicino
 rum ſuorum uaſis
 aureis argenteisque
 ſublatis. diſcedere iubentur
 qui ad ſina montem
 ducti. accepta lege
 mox audiunt; **Non concupiſces ſem pro**
ximitati; Hinc eſt
 quod in eodem lege.
 oculum pro oculo den
 tem pro dente. p̄cepi
 untur exigere;
 & quandoq; tamen ſeue
 lata gratia. percuſſi.
 maxillam alteram
 iubentur p̄bere;
 Quia enim plus ſemper
 ira inuidia & iſt
 quam in inuidia accepit.

dum discunt mala non
multiplicius reddere.
quandoq; discerent ea
& multiplicati sponte
tolerare; Hinc est
quod eundem rudem
populum a quibusdam
prohibuit quaedam
vero ei in usu pristino
servavit. Sed haec ipsa
tamen in meliores uite
figura composuit;
Bruta namq; animalia.
idolis in aegypto multa
bant eiq; in usum post
modum animalium
maltatione reuocant.
Sed idolorum cultum
uitant. Ut dum de
usu suo aliquid admittit
teret & consolaretur eius
infirmitas. pro hoc quod
de usu suo aliquid ha
beret; Mira autem
dispensatione consilii
quod ei dñs de consue
tudine carnali reuocant

hoc in figura sps poten
tius uertit; Quid enim
sacrificia illorum ani
malium. Nisi unigeni
ti mortē designant?
Quid sacrificia illorum
animalium. Nisi & p
tionē carnalis
nræ uite significant?
Unde ergo imbecillitas
populi rudis condescen
ditur. Inde ei p obum
bratas allegoriarum
species. maior forti
tudo sps nuntiatur;
Recte itaq; dicitur
" Et caligine illud quasi
" panis infantiae ob
" uoluerem; Quia unde
eius teneritudinis in
firmitas perculit. Inde
altam significationū
spirituum nubem
fecit; Quem quia
praeceptorum limite.
ab inmoderatis animi
euagationib; cinxit.

„ Recte subicit; Cistum
 „ dedi illud terminis meis;
 & quic huius humani
 generis motus. misso
 mediatore coheruit.
 apte subiungit; **Q**
 „ Et posui ueltem & ostia;
 Ueltem quippe & ostia
 posuit. quia redemp-
 ptore nro. contra culpas
 delinquentium misso.
 noue uite predicamen-
 te firmavit; Clausa
 namq; ostia opposito
 ueltem roborantur;
 Ueltem ergo ostia opposuit.
 quia contra lasciuos
 motus humani generis.
 unigenitum misit.
 qui precepta spiritalia
 quae loquendo docuit.
 agendo solidauit;
 Bene autem subditur;
 „ Et dixi; Huc usq; uenies.
 „ & non procedes amplius.
 „ & hic confringes tu-
 „ mentes fluctus tuos;

Hoc quippe mare. ostia
 priora transcendunt.
 quia claustra legis
 opposita. humani tumo-
 ris unda saliebat;
Apost quam mundus
 oppositum sibi unigenitum
 repperit. elationis
 suae impetum fregit.
 & transire non ualuit.
 quia eius fortitudine.
 furoris suae terminum
 clausum inuenit;
Unde recte per propheta
 dicitur; Mare uidit
 & fugit; Possunt
 & iam per ostia apte
 passionis eius non in-
 conuenienter intellegi;
Quib; & occulto ueltem
 posuit. quia eas & in-
 uisibili diuinitate robo-
 rauit; Contra quas
 mundi fluctus ueniunt
 sed fracti dissilescunt.
 quia superbi eius ui-
 dendo despiciunt.

228R

sed earum vires & pe-
riendo per timentur;

Nam dum passiones
unigeniti humanum
genus prius intravit
post modum & pavit
quasi contra opposita
ostiamore elidendi
maris & timore ela-
tum uenit & fractum
uirtute dissiluit;

Sed quia id cito hoc ad
beatum iob dicitur
ut de tot uirtutibus
cordis eius gloria
premeretur ne sibi
fortasse tribuat quod
se stare sublimiter
non ignorat. Cum
quanta eius aedifica-
tione sint dicta per-
pendimus si haec & ia
moraliter differamus;

Dicitur itaque; Quis con-
clisit ostium mare;

Quid est mare nisi cor
nr̄m furore turbidum.

Rixa amarum. Ela-
tione superbie tumi-
dum fraude malitiae
obscurum. Quod ma-
re quantum sauiat
astendit. Quisquis
in se occultas cogitatio-
num temptationes
intellegit; Ecce enim
iam peruersa relinqui-
mus. Jam desideris
sectis inheremus.
Jam praua opera foras
abscidimus. Sed tamen
latenter intus ea
cum qua huc uenimus
uite ueteris procella
fatigamus;

Quam nisi respectu iudi-
cii & aeterni pauore
tormenti. immensi ti-
moris claustra con-
stringerent. cuncta
in nobis penitus sup
aedificati operis fun-
damenta corruissent;
Si enim quod psuggestione

seuit Intrinsicus per
deliberationē foras
erumperet. uite nr̄e
fabrica funditus euer
sa lacuisset. Inim
quitate namq; concep
ti & indelicto editi p
insite corruptionis
molestias. pugnam
nobiscum huc deferi
mus. quam cum labo
re uincamus.

Unde recte de hoc mari
dicitur. Quando
erumpebat quasi de
uulua procedens.

Uulua enim prauē cogi
tationis. adulescentia ē.

De qua per moy. senon̄s
dicit. Sensus enim
& cogi. Statio huma
ni cordis. prona est
in malum ab adules
centia sua. Corrup
tionis namq; malum
quod unusquisq; n̄m
Abortu desideriorum

carnaliū sumpsit. In
proueltu & atis & exa
Et nisi hoc citius diuine
formidinis manus
reprimat. Omne
condite nature bonū.
sum repente culpa
in profundum uorat.

Nemo igitur sibi cogita
tionū suarum uicto
riā tribuat. cum ue
ritas dicat. Quis
concluserit ostiis mare.
quando erumpebat
quasi deuulua proce
dens. Quia nisi ab
ipso cogitationis pri
mordio cordis fluc
tus gratia diuina
retineret. temptatio
num procellis mare
sæuiens. terrā procul
dubio humane mentis
obruisset. ut salis
fluctibus perfusa aser
ceret. Id est. p̄nitio
sis castis uoluptatibus

delectata deperire
Solus ergo dñs ostendit
 mare conclusit qui
 prauis motibus cordis
 claustra inspirate
 formidinis obicit

Quia uero ex quæceni
 mus sequi prohibemur
 quia ad corporearum
 ferum delectatione
 relundimus. Libet
 iam ad inuisibilia ocu
 los mentis at tollere
 atq; hæc ipsa quæ se q̄
 precipimus uidere

Sed quid agimus quia
 infirmis illa obtutib;
 nec dum patent ecce
 eccleorum amore uo
 camur. Sed tamen
 auisione restringimur

Qui & si quando alicjō
 fustim parumque
 aspiciamus subincer
 to nimis adhuc uisu
 caligamus. Unde
 apte subiungitur

“ Cum ponerem nubem
 “ uestimentum meum &
 “ caligine illud quasi
 “ pannis infantie ob
 “ uoluerem. Hoc mare
 tumultuosum uideli
 cæ cogitationib; cor
 nām nube uestitur
 quia ne intemā quie
 tem pure conspiciat
 iniquitatis suæ con
 fusione tenebratur

Hoc mare caligine qua
 si infantie pannis
 obuoluitur quia ad
 contemplandis subli
 mib; adhuc teneris
 sensib; suæ infinita
 tis ligetur. **U**ideamus
 paulum quadam cali
 gine quasi infantie
 pannis inuolutū ait

“ **U**idemus nunc per spe
 “ culum in enigmate
 “ tunc autē facie ad fa
 “ ciem. Nunc cognosco
 “ & parte. Tunc

" cognoscam sicut &
 " cognitus sum. Quisi
 se uiconprehendenda
 caelestia infantem
 non cerneret. & aetatis suae
 adhaec comparatione
 nullomodo praemisit
 " & dicens, Cum esse
 " paruulus loquebar
 " ut paruulus. Sapiebam
 " ut paruulus. Cogitabam
 " ut paruulus.

Tunc ergo ad robar lu
 uenale conscendimus.
 cum forte sensu eam
 adquam tendimus ui
 tiam uidemus.

Nunc autem quia inten
 tionis nostrae acies per
 infirmitatem suam ab
 interna luce retrandi
 tur. uentis nostris ligata
 infantis pannis tenetur.

Ubi apte subiungitur.

" Circumdedit illud testi
 " nis meis. Terminis
 enim suis. Dominus hoc

mare circumdat.
 quia cor nostrum adhuc
 corruptionis suae
 molestia & cura tur
 bulentum. sub mensura
 contemplationis. hu
 miliat. ut licet plus
 appetat. ultra tamen
 quam sibi conceditur
 non ascendat.

Uel certe testimoniis suis
 dominus hoc mare circumdat.
 quia cor nostrum temp
 tationibus tumidum.
 occultis donorum
 distributionibus miti
 gicit. modo agens ne
 praua suggestio. ad
 delectationem ueniat.
 Modo ne praua delec
 tatio usque ad consensum
 prorumpat. Qui ergo
 illicitos motus cor
 dis respicit. & in qui
 busdam eos usque
 ad consensum peruenire
 prohibet.

In quibusdam uero
 illos & iam ad delecta
 tione restringit. ni
 mirum furens mari
 terminos imponit. ut
 ut nequaquam inope
 re & eat. Sed intra
 sinum mentis temp
 tationum submissu
 rans se unda conlidat,
 Quae quia tunc ualen
 ter restringitur. cum
 ei delectatione
 di atq; inspiratis uir
 tutib; obuiatur.
 Recte subiungitur
 Et posui uectem & ostia
 & dixi. Huc usque
 uenies & non proce
 dis amplius. & hic con
 fringes timentes
 fluctus tuos. Quid eni
 moraliter p ostia
 Nisi uirtutes. Quid
 per uectem. Nisi ro
 bor caritatis accepi
 mus. Haec itaque

ostia scilicet uirtutes
 operationum. Mare
 seuens dissipat. Nisi
 ea & occulto mentis
 opposita caritas astrin
 gunt. Facile autem
 omnem uirtutem bonum
 temptatione cordis
 inruente destrudunt.
 Nisi ab intus fixas
 caritate solidas.
 Unde & paulus in suis
 praedicationib; dum
 quaedam uirtutum
 ostia mari tempta
 tionis opponeret. illico
 eiusdem ostis quasi
 robor uectis adiun
 xit dicens. Sup om
 nia autem haec cari
 tate habentes. quod
 est uinculum perfec
 tionis. Perfectio
 nis enim uinculum
 caritas dicitur. quia
 omne bonum quod
 agitur. Nimirum

per illam ne pereat
ligetur. A temptatione
se namq; ceteris quod
lib& opus euellitur. Sed
solutum a vinculo cari-
tatis inuenitur.

Si autem mens di acco-
proximi dilectione
constringitur. cum
temptationu motus
quælib& ei iniusta
suggererint. obicem
se illis ipsa dilectio
opponit. & prauæ
suctionis undâ virtu-
tum ostis. a uicte in-
timi amoris frangit.
Quia ergo dñs per in-
spiratē caritatis for-
titudine nascencia
in corde uicia reprimi-
t. Insurgens ma-
ris impetū. per abra-
rata claustra con-
percit. Ira fortasse
in occulto exasperat.
Sed ne quies superbia

perdatur. per turba-
tione mentis officium
lingue subtrahitur.
Ne usq; ad uocē & eat.
quod in sinum cordis
tumultuosum sonat.

Luxurie in occultis
cogitationibus accen-
dit. Sed ne superna
munditiam mens
amittat. concepte
inmunditie ea quæ
famulari poterant
membra castigat.
Ne usq; ad corruptio-
nē & alit corporis.
f&or cordis.

Quarta stimulat
sed ne cælesti regno
mens caseat. intra
claustra se parsimo-
nie contenta pro-
priis liget. ne in pra-
uo se opere dilata-
& usq; ad exteriores
actos interne concu-
piscencie æstus

& sudor. Superbia
 inflat. Sed ne ue
 ram celsitudinē amitt
 at. considerando
 quisq; quia pul. ^{vir} ab al
 titudine se concepte
 elationis humiliat.
 Certans nimirum ne
 quod insuggestione
 cogitationis tolerat
 in exortatione operis
 erumpat. Bene ergo
 dicitur. Posui uectē
 & ostia. & dixi.
 Huc usq; uenies & non
 proceles amplius. &
 hic confringes tumen
 tes fluctus tuos.
 Quia dum electus quisq;
 & temptatur uitiis.
 & tamen facere male
 suggesta renitatur
 quasi mare clausum
 tenetur. Quod & si
 intus tumultuosus
 cogitationum fluctu
 bus mentē peuet.

231 R
 Statuta tamen bene
 uiuendi litora non ex
 cedit. Quod mare
 quidem intumore
 se erigit. Sed dum fixe
 deliberationi cordis
 inlioratur. fructū redit.
 Beatus igitur iob ne sibi
 tribuat. quod contra
 procellas cordis for
 titer stat. uoce diuina
 audiat. Quis conclu
 sit ostis mare. quan
 do erumpebat quasi
 deuulua procedens.
 & cetera. Ac si apte
 diceretur. In cassum
 te exterius in bonis ope
 rib; pensas. si non me
 interius. quante temp
 tationis undas conpesto
 consideras. Ut enim
 fluctus ferre posses.
 in opere meae uirtu
 tis est qui fluctus
 frango temptatio
 nis in corde.